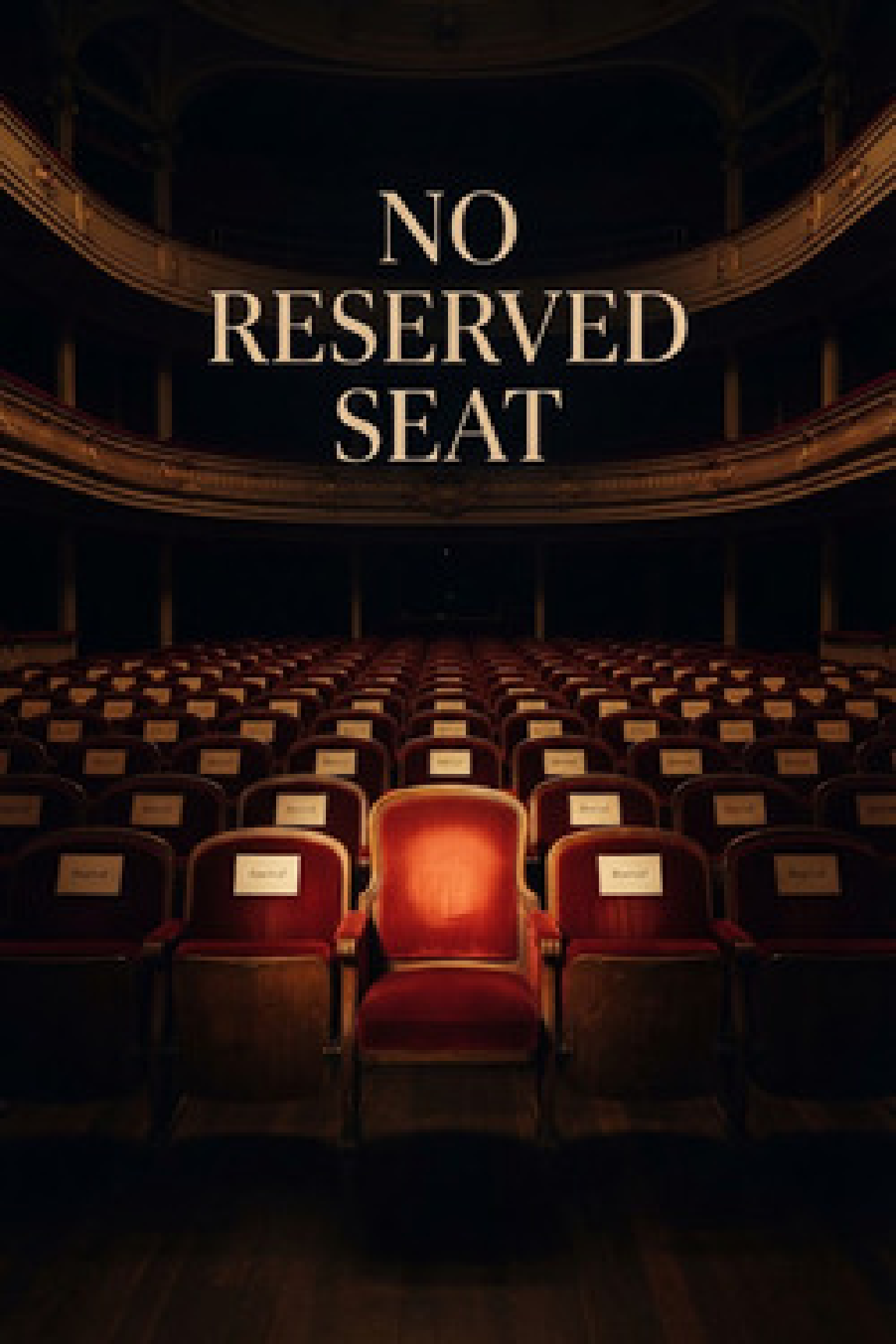

NO
RESERVED
SEAT

IKALAWANG BAHAGI

BUNGAD 10

Walang Nakareserbang Upuan

Sa loob ng maraming taon, naniwala akong ang mga kuwento ay nagsisilbi upang magpaliwanag.

Upang ipaliwanag ang isang pangyayari.

Upang ipaliwanag ang isang buhay.

Upang ipaliwanag ang isang pagpili.

Upang ipaliwanag ang isang pagkakamali.

Isa itong likas na paniniwala.

Sa tuwing nagbabasa tayo ng aklat, nakikinig ng isang kuwento o nagmamasid sa isang talambuhay, umaasa tayong makatagpo ng sagot.

Isang aral.

Isang konklusyon.

Isang maayos na kahulugan.

Pagkatapos, natuklasan ko ang ibang bagay.

Hindi nagpapaliwanag ang pinakamahahalagang kuwento.

Kumikilala sila.

Hindi nila sinasabi sa iyo kung ano ang dapat mong isipin.

Pinapatingala ka nila at napapasabi ka:

“Ako rin.”

Maliit na bagay ito.

Gayunpaman, binabago nito ang lahat.

Sapagkat sa sandaling makilala natin ang ating sarili sa isang bagay, tumitigil tayong maging mga manonood.

Nagiging kalahok tayo.

Ang aklat na ito, ang mga bungad na ito, ang mahabang pagtawid na ito ay hindi isinulat upang lumikha ng paghanga.

Marupok ang paghanga.

Panandalian lamang ito.

Nabubuhay ito sa distansya.

Iba ang gusto ko.

Gusto ko ng kalapitan.

Isinisilang lamang ang kalapitan kapag nakikilala ng isang tao ang isang piraso ng kanyang sarili sa loob ng kuwento ng iba.

Hindi mahalaga ang bansa.

Hindi mahalaga ang wika.

Hindi mahalaga ang relihiyon.

Hindi mahalaga ang hanapbuhay.

Ang mahalaga ay ang pagkilala.

Sa takbo ng aking buhay, tumawid ako sa maraming hangganan.

Heograpikal.

Propesyonal.

Personal.

At sa bawat pagkakataon, iisang konklusyon ang narating ko.

Di-hamak na mas magkakatulad ang mga tao kaysa sa iniisip nila.

Nagbabago ang mga salita.

Nagbabago ang mga gawi.

Nagbabago ang mga tradisyon.

Ngunit nananatiling pareho ang mga tanong.

Takot.

Pag-ibig.

Kawalan.

Pag-asa.

Responsibilidad.

Pagkawala.

Ang paghahanap ng kahulugan.

Kaya't ang isang kuwentong isinulat sa isang lugar ay maaaring maunawaan sa kabilang panig ng daigdig.

Hindi dahil kuwento ito ng isang kultura.

Kundi dahil kuwento ito ng kondisyon ng tao.

Nang magsimula akong pagdugtungin ang mga tipak ng aking karanasan, hindi ko inisip ang isang saga.

Hindi ko inisip ang isang sistemang pansalaysay.

Ni hindi ko inisip ang isang destinasyon.

Sinusubukan ko lang unawain kung ano ang natira.

Matapos ang trabaho.

Matapos ang mga paglalakbay.

Matapos ang mga pagsubok.

Matapos ang mga taong nakilala.

Matapos ang mga taon.

Dahan-dahang dumating ang sagot.

Di-hamak na mas kaunti ang natira kaysa inakala ko.

At di-hamak na mas marami kaysa inisip ko.

Natira ang mga simulain.

Ang mga relasyon.

Ang mga aral.

Ang mga presensya.

Ang mga responsibilidad na tinanggap.

Ang mga katapatang iningatan.

At higit sa lahat, may natirang isang bagay na hindi ko kayang tukuyin.

Isang uri ng sinulid.

Isang di-nakikitang ugnayan sa pagitan ng mga karanasang tila magkakalayo.

Ang parehong sinulid na marahil ay sumama rin sa iyong buhay.

Sapagkat bawat buhay ay may taglay na lihim na banghay.

Sa simula, hindi natin ito nakikita.

Masyado tayong abala sa pamumuhay.

Sa pagtakbo.

Sa pagtugon.

Sa pagbuo.

Pagkatapos, sa isang punto, binibigyan tayo ng panahon ng sapat na distansya.

At sa wakas, nagsisimula tayong pagmasdan ang disenyo.

Hindi perpekto.

Hindi tuwid.

Ngunit totoo.

Marahil ito ang dahilan kung bakit tayo nagkukuwento.

Hindi upang magturo.

Upang kumilala.

Upang kilalanin ang nakaraan.

Ang patuloy na umiiral.

Ang karapat-dapat na ipasa.

Madalas nilang itanong sa akin kung ano ang mensahe.

Ang totoo, hindi lamang iisa.

Papasok ang bawat mambabasa sa ibang pinto.

May makakakilala sa kanyang sarili sa ama.

May iba sa anak.

May iba sa pagkawala.

May iba sa muling pagsilang.

May iba sa paglalakbay.

May iba sa karamdaman.

May iba sa katatagan.

May iba sa pag-ibig.

Iisa ang kuwento.

Ang pasukan ang nagbabago.

At ayos lang iyon.

Sapagkat walang salaysay na lubos na pag-aari ng sumulat nito.

Sa sandaling mabasa ito, pag-aari na rin ito ng tumatawid dito.

Natutunan kong igalang ang pagbabagong ito.

Hindi ito kontrolin.

Hindi ito pangunahan.

Hayaan itong mangyari.

Sa huli, muling isinusulat ng bawat mambabasa ang aklat na nasa harap niya.

Gamit ang sarili niyang karanasan.

Gamit ang sarili niyang mga sugat.

Gamit ang sarili niyang alaala.

Kaya walang pangwakas na pagbasa.

May libu-libong posibleng pagbasa.

Lahat ay lehitimo.

Lahat ay tunay.

Lahat ay pantao.

Sa pagkakarating dito, matapos ang lahat ng bungad na ito, wala akong nararamdamang pangangailangang kumbinsihin ang sinuman.

Wala akong kailangang patunayan.

Hindi ko kailangang humingi ng pagsang-ayon.

Hindi ko kailangang magtayo ng monumento.

Sapat na sa akin ang isang mas simpleng posibilidad.

Na may isang taong, sa pagbabasa ng mga pahinang ito, ay makatagpo ng isang punto ng ugnayan.

Isang pagkilala.

Isang alingawngaw.

Isang pangungusap.

Isang sipi.

Isang katahimikan.

Isang bagay na magpapaisip sa kanya:

“Hindi lang pala ako.”

Marahil ito ang tunay na gawain ng bawat salaysay na karapat-dapat ikuwento.

Ang paikliin ang distansya sa pagitan ng mga tao.

Kahit sa loob lamang ng ilang minuto.

Kahit sa ilang pahina lamang.

Kahit sa iisang bungad lamang.

Sapagkat sa dulo ng daan, kapag nawalan na ng halaga ang mga titulo, kapag naging alikabok na ang mga estadistika, at kapag sinimulan na ng panahon ang sarili nitong gawain, iisang tanong ang natitira.

Hindi kung sino ang hinangaan mo.

Hindi kung sino ang sinundan mo.

Hindi kung sino ang ginaya mo.

Kundi kung sino ang kinilala mo.

At ito ang dahilan kung bakit umiiral ang bungad na ito.

Hindi bilang konklusyon.

Hindi bilang paanyaya.

Hindi bilang tagubilin.

Kundi bilang isang posibilidad.

Kung sa mga pahinang ito ay natagpuan mo ang isang bagay na sarili mo, bukas na ang pinto.

Hindi mo kailangang humingi ng pahintulot.

Hindi mo kailangang patunayan ang kahit ano.

Kailangan mo lamang itong tawirin.

Pumasok kung nakikilala mo ang sarili mo.